

Prof. Dr. ANTANAS ŠERKŠNAS  
(1903-1966)

A. Šerkšnas gimė 1903 m. gegužės 17 d. Seinų apskrityje, Veisiejų valsčiuje, Bartašių kaime (*Lietuvių Enciklopedijoje* pažymėta klaidinga data). Tai viena iš gražiausių Lietuvos vietovių, kuri galima būtų drąsiai pavadinti lietuviška Šveicarija, nors be aukštikalnių ir kitų pietkraštams charakteringų atrakcijų.

Baldamas dar vaikas, Antanukas lankė Veisiejų pradžios mokyklą iš namų. Iki jos kasdien tekdavo eiti apie 7 km.

Baigus pradžios mokyklą, Antanuko vizija būtų šviesuoliu nemirti, tik dar labiau sustiprėjo, nors jo tėvai buvo tik smulkesni kininkai ir apie tolimesniams mokslinimams teko tik svajoti.

Bet tuo metu Veisėjuse (1920 m.) pradėjo veikti vidurinė mokykla, kurios tuo metu Lietuvoje steigėsi gana intensyviai. Antanas stojo į ją ir po kelių metų baigė. Dabar kilo didelis klausimas, kas veikė toliau.

Lazdijuose tuo metu prie gimnazijos atsidarė mokytojams ruošti kursai, kurie turėjo paruošti naują mokytojų ir cenzuoti jau dirbančius mokyklose, bet dar cenzuoti neturėjusių, nes po I-o pasaulinio karo, mokyklai sparčiai gtelėjus, tenkintasi ir necenzuotais. Antanas, nieko nelaukdamas, stojo tokį kursą, nes jam tereikėjo tik 2 metų ir buvo galima tapti mokytoju.

Kaip sumanė, taip ir padarė. Dveji metai nėra ilgas laiko tarpas, ir Antanas gavo mokytojo cenzūrą. Tada jis buvo paskirtas mokytoju Šakių apskrityje, derlingose žemėlygumose, visiškai skirtingose nuo Dūkijos kalvelių, prie kurių Antanas buvo pripratęs ir su jomis susigyvenęs. Šiuo metu jis prisiminė savo mokslo draugą Juozą Žilionį, su kuriuo įsijungė kiekviena

mokykla, kurias kartu lankė, ir kuris šiuo metu taip pat mokytojavo Sein apskrityje. Abu tarėsi dėl galimybių mokytis toliau — baigti piln mokytojų seminariją. Jie juk dabar mokytojai ir gali pakaitomis vienas kitą leisti mokslus, visai nepriklausomai nuo namų. Kaip sutarė, taip ir padarė.

Antanas, kaip vyresnis, pradėjo mokslų pirmas — stojo lietuvių katalikų mokytojų steigimo Simono Daukanto Mokytojų Seminariją Kaune, ir po 2-ųjų metų ją baigė. Tada tęsė pačią seminariją, stojo ir Juozas Žilionis ir taip pat ją baigė. Mokymosi metu jiedu išlaikė vienas kitą. Tai tikrai draugiška abipusė pagalba, kuri ne taip dažnai pasitaiko.

Antanas, 1929 m. baigė piln mokytojų seminariją, dar metus dirbo seminarijos raštvedžiu, o paskui gavo mokytojo-vedžio vietą prie M. Peškauskaitės Gimnazijos Kaune. Vėliau, vedęs Elzbietą Urbonaitę ir dar tebmokytojaudamas, studijavo Vytauto Didžiojo Universitete — Teologijos-Filosofijos fakultete lituanistiką, pedagogiką ir germanistiką. Baigęs universitetą, parašė disertaciją: *Pedagoginis santykiavimas klasės bendruomenėje*, už kurią jam buvo pripažintas daktaro laipsnis.

Velionis bendradarbiavo, ypač rengdamas spaudai savo disertaciją, *Lietuvos Mokykloje*, kuri lengvino jos išleidimą, L. K. M. Akademijos *Suvažiavimo Darbuose*, *Naujojoje Romuvoje*, *Židiny* ir kituose laikraščiuose. Išspausdino *Mokyklinę Bendruomenę*, už kurią buvo paskirta Lietuvos Mokytojų Sąjungos premija, ir, jau būdamas Amerijoje, redagavo *Eglutę* ir kurį laiką *Ameriką*. Užaugino 3 vaikus: Sigitą, Anatoliją ir Marytą.

Be to, Lietuvoje buvo M. Peškauskaitės Gimnazijos ir Kauno V. Gimnazijos direktorium, Vokietijoje — lietuvių gimnazijos inspektorium. Amerikoje Annhurst kolegijoje dėstė filosofiją ir pedagogiką, o Hartfordo universitete — psichologiją ir dirbo su negalintais mokyklos lankyti vaikais.

Antanas Šerkšnas mirė 1966 m. birželio 24 d. ištiktas širdies smūgiu, Hartfordo ligoninėje. Jo mirtis buvo staigi ir lietuviams nelaukta. Teilsis jo siela Viešpaties ramybėje.

Ignas Malinaš

*Cleveland, J. A. V.*